

Hva forventes av en god refleksjonstekst

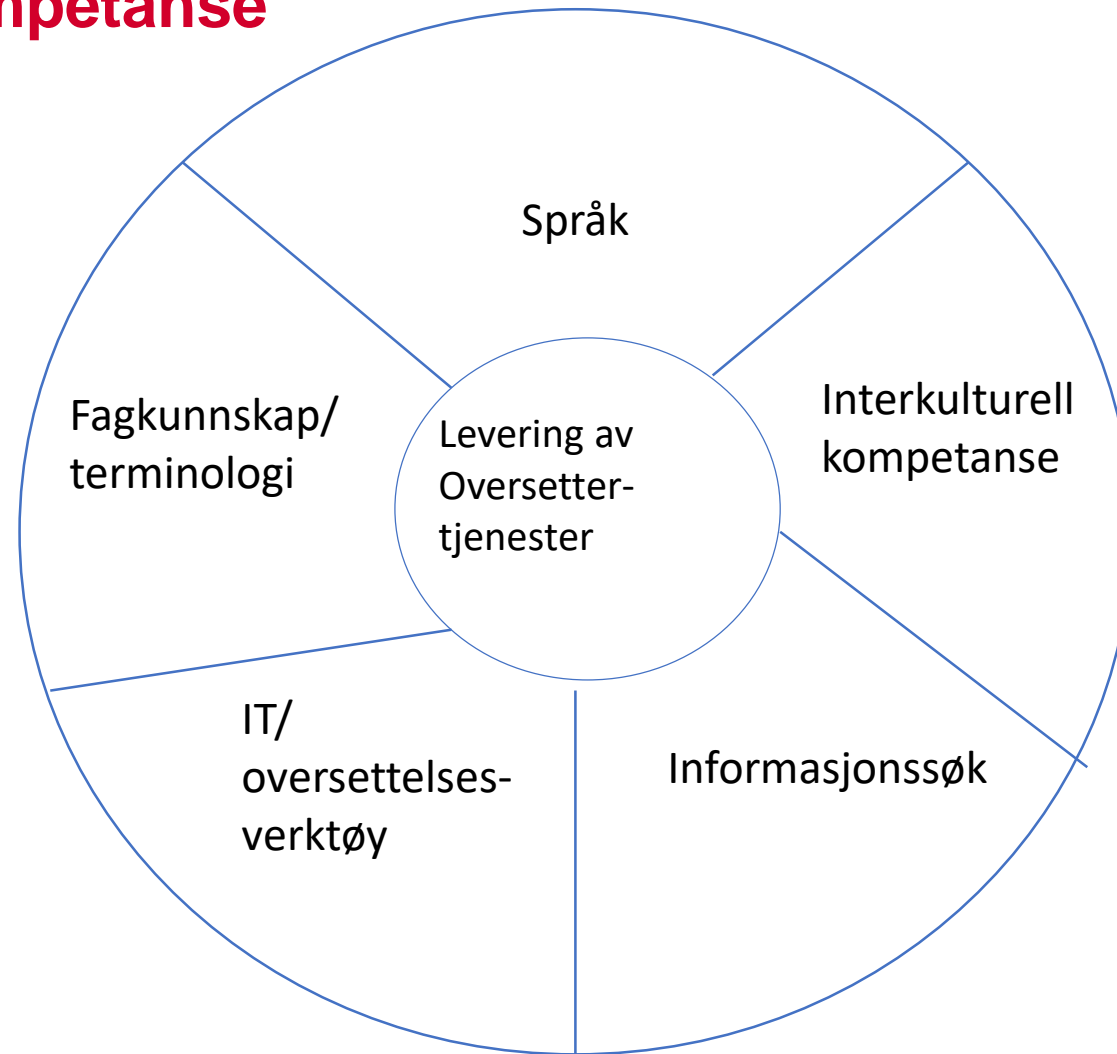
Språkovergripende translatørkurs

26.09.2020

Hjemmeeksamen – oversettelse og refleksjonstekst

- Oversettelsen tester kandidatens evne til å utføre oversettelsen i tråd med oversettelsesoppdraget samt til å formidle et budskap.
- Refleksjonsteksten tester kandidatens evne til å beskrive og begrunne valg truffet i oversettelsesprosessen samt til å innhente og vurdere relevant informasjon (kompetanse i informasjonssøk).

Øversetterkompetanse

Formelle krav til refleksjonsteksten

- **Lengde:** minimum 1500 og maksimum 2000 ord. Lengdeangivelsen skal overholdes. I tillegg kommer referanseliste.
- **Språkvalg:** samme språk som målteksten, dvs. på fremmedspråket til prøve 1 og på norsk, bokmål eller nynorsk) til prøve 2.
- **Oppbygning:** sammenhengende tekst med innledning, hoveddel, avslutning og referanseliste.

Innledning

Kort presentasjon av kildeteksten:

- hvor den er hentet fra
- hvem den ble skrevet for
- oversettelsesoppdraget
- intendert mottaker av oversettelsen

➤ Informasjon om disse punktene hentes fra oversettelsesoppdraget

Særtrekk ved teksten

Kortfattet analyse av kildeteksten for å avdekke særtrekk, for eksempel:

- Tema
- Kildetekstens formål
- Ordvalg
 - allmennord/faguttrykk, adjektiv, verb osv. – positive eller negative ord
 - metaforer
- Setningsstruktur
- Forholdet mellom forfatter og leser
 - personlig/upersonlig stil
 - symmetrisk/asymmetrisk kommunikasjon
 - Presupposisjoner – kunnskap som er forutsatt hos kildespråkleseren, men kanskje ikke kjent hos målspråkleseren
- Sammenheng i teksten
 - kohesjon: overordnet struktur, argumentasjon, gjentakelser, setningskobling, årsak/virkning

Teksttype

- **Informativ:** informerer, *innholdet* er hovedfokus i kommunikasjonen
- **Appellativ/operativ:** inneholder oppfordring til leseren
- **Ekspressiv:** uttrykker avsenders holdning, er formfokuset

Teksttypen sier noe om formålet med teksten og er avgjørende for hvordan oversetteren uttrykker seg. Det kan for eksempel være forskjell på ordvalg og stil i en informativ og en appellativ tekst.

På bakgrunn av analysen vurderer du hva du vil ta opp i hoveddelen.

Hoveddel

Overordnet strategi ut fra tekstens egenart og funksjon.

Instrumentell oversettelse:

mottaker-orientert oversettelse der valgene i oversettelsesprosessen styres av måltekstens funksjon og leserne i måltekstkulturen

Dokumentarisk oversettelse:

avsender-orientert oversettelse som gjengir innholdet i kildeteksten så nært opp til kildeteksten som mulig

I refleksjonsteksten bør det klart angis hvilken overordnet strategi som velges, og hvorfor.

Hoveddelen bør

- struktureres systematisk med mellomoverskrifter, for eksempel terminologi, kulturelle aspekter, presupposisjoner, metaforer, setningsstruktur, stil, sjangerkonvensjoner m.v.
- inneholde drøfting av løsninger med angivelse av alternative formuleringer
- angi hvilke informasjonskilder løsningen er basert på
- omfatte vurdering av den enkelte informasjonskilden/kildekritikk

Lokale strategier

Nedenfor finner du noen eksempler på elementer som kan tas opp i refleksjonsteksten, men fokuser på det som er aktuelt for akkurat din oversettelse. Kanskje har du andre elementer du vil nevne.

- Lån: Ord overføres direkte fra kildepråket til målpråket
- Oversettelseslån: ordets konstruksjon lånes, men fornorskes
- Ordrett oversettelse: ordrett oversettelse av tekststrenger, bare mulig i språk med samme struktur, om i det hele tatt mulig
- Ordklasseskift: en ordklasse byttes med en annen, f.eks. fra substantiv til verb
- Synsvinkelskift: endring i måten ting presenteres på, f.eks. fra negativ til positiv
- Ekvivalens: bruk av et helt annet uttrykk enn i kildeteksten, men et uttrykk som har samme mening som i kildeteksten
- Tilpasning: gjelder sterkt situasjonsbestemte og kulturelle uttrykk som er så fjerne for målgruppens lesere at uttrykkene ikke kan overføres som lån, for eksempel hvit som snø/hvit som en due

(Lundquist 2010)

Avslutning

Kortfattet oppsummering av hoveddelen

Hva er den overordnede strategien?

Hva var de vesentligste utfordringene?

Annet?

Referanseliste

- Viser at kandidaten har kompetanse i informasjonssøk og kan finne fram til relevante og pålitelige kilder
- Google ikke tilstrekkelig referanse
- Det vil være en fordel å inkludere også andre referanser enn ordbøker
- Bare referanser det er henvist til i refleksjonsteksten, skal brukes
- Kildene settes opp etter en gjeldende standard (se f.eks. <http://sokogskriv.no>)

Generell mangler ved refleksjonstekster

- Synsing. Valg av uttrykksmåte bør være begrunnet i kildesøk. Formuleringer som *... det høres bedre ut...* er eksempel på synsing.
- Liten grad av refleksjon på bakgrunn av strategi, oversettelsesoppdrag og mottaker
- Språklige svakheter: skrivereregler, staving, sviktende revisjon mv.
- Formelle krav til kommentaren ikke oppfylt (antall ord, språk, oppbygging)

Vurderingskriterier

- Viser kandidaten kritisk innsikt og selvstendig tenkning?
- Framgår det av besvarelsen at kandidaten har orientert seg om emnet gjennom relevant lesing?
- Inneholder besvarelsen modne og rimelige argumenter som uttrykkes klart?
- Redegjør kandidaten for *vesentlige* utfordringer/problemer ved den aktuelle oversettelsen?
- Blir valg i oversettelsesprosessen relatert til strategi og oppdrag?
- Blir mottakerne i måltekstkulturen vurdert i forhold til bakgrunnskunnskap, kulturelle aspekter osv. (presupposisjoner)?
- Er refleksjonsteksten god språklig sett?

Noen avsluttende råd

- Vis at du kan argumentere profesjonelt og systematisk
- Gi beskrivelse og begrunnelse av valg som gjelder utfordringer ved den aktuelle teksten, ikke generelle kommentarer (som at norske rettskrivningsregler er fulgt)
- Bruk metaspråk og henvis til oversettelsesteori **bare** hvis du har tilstrekkelig kompetanse innenfor disse feltene
- Uttrykk deg presist og forståelig
- Vis at du kan følge rettskrivningsreglene i målspråket

Nærmere rettleiding om hjemmeeksamen, herunder refleksjonsteksten, finner du på <https://www.nhh.no/institutt/fagsprak-og-interkulturell-kommunikasjon/autorisasjonsprove-i-oversettelse/>